

Vývoj avifauny Třesického rybníka v letech 1960–2006

*Development of the avifauna on Třesický fishpond
in years 1960–2005*

Lukáš Kadava

Fučíkova 891, 504 01 Nový Bydžov; e-mail: louka.s@seznam.cz

Úvod

Třesický rybník, jeden z nejstarších rybníků bývalé rozsáhlé Chlumecké rybníční soustavy, která dosahovala největšího rozmachu za správy Chlumeckého panství rodem Pernštejnů, je písemně doložen již roku 1467. V současnosti patří k ornitologicky pozoruhodným lokalitám Královohradeckého kraje. První faunistické výzkumy spadají do počátku 60. let 20. století, kdy byly publikovány první ornitologické studie z této lokality (ČEJCHAN & LÖHNISKÝ 1960). Podrobnější soupis avifauny podal JANALÍK (1961). V 70. a 80. letech byl rybník sporadicky navštěvován Ladislavem Štanclem (ŠTANCL & ŠTANCLOVÁ 1986, 1988, 1990). Teprve v polovině 90. let začal být rybník častěji kontrolován (Kadava nepublikováno). Od roku 2003 zde probíhá neperiodický odchyt a kroužkování ptáků (Horáček *in verb.*).

Cílem předkládané práce je zhodnocení druhového složení ptáků a jejich početnosti v delším časovém úseku, diskuse vlivu lokálních změn krajiny na jejich populace a přírodních podmínek včetně nastínění faktorů, které mohou mít negativní vliv na početnost ptáků a diverzitu ptačích druhů na této lokalitě.

Popis lokality

Jedná se o mělký eutrofní rybník, ležící cca 6 km východně od Chlumce nad Cidlinou v bývalém okrese Hradec Králové (kvadrát 5859, 50°10'N 15°33'E) při řece Bystřici mezi obcemi Kosičky a Obědovice a silnicí I. třídy č. 11 (E 67). Katastrální rozloha rybníka činí 72 ha a nadmořská výška je 223 m. Historické údaje vycházejí především z práce JANALÍKA (1961). Je zachována přibližně stejná sledovaná plocha, jakou podrobil výzkumu Janalík – tzn. nejen samotný rybník, ale i přilehlé louky a kulturní krajina kolem rybníka, z východu ohraničena Obědovickou šterkopiskovnou, z jihu silnicí I. tř. č. 11 (E 67), na západě místní komunikací směrem na obec Kosičky, dále šterkopiskovnou Kosičky a ze severu řekou Bystřicí.

V jižní až západní části lokality jsou zachovány rozsáhlé litorální porosty, tvořené převážně rákosem (*Phragmites communis*), přecházející v pásma ostřic (*Carex* spp.) a podmáčené louky. V bezprostředním okolí Třesického rybníka byly nalezeny dominantní porosty se skřípincem jezerním (*Schoenoplectus lacustris*), kosatcem žlutým (*Iris pseudacorus*), zblochanem vodním (*Glyceria maxima*) a zblochanem vzplývavým (*G. fluitans*). Krajiní partie luk jsou suché a navazují na ně mírně svažité pole. Na severní straně Třesického rybníka se nachází hráz, porostlá převážně topoly bílými (*Populus alba*), v menší míře vrbami (*Salix* sp.). Významné je křovinné pásmo při hrázi, podél odtokových

struh maloplošná společenstva mokřadních rostlin, na které navazují suché louky hraničící s napřímeným tokem řeky Bystřice (Skalický *in litt.*). Seve- rozápadní hráz je porostlá keří, zejména bezem černým (*Sambucus nigra*) a úzkým pásem rákosu obecného. Na tyto porosty navazuje zemědělsky obhospodařovaná půda. Na východní straně rybník přímo sousedí se soustavou šesti maloplošných nádrží Požáry (o celkové rozloze 13 ha), které jsou (stejně jako Třesický rybník) napájeny přítokovým kanálem, vedeným z řeky Bystřice. V okolí rybníka (východní a západní strana) se nacházejí četné zatopené štěrkopískovny.

Materiál a metodika

Údaje ze současné doby, obsažené v této práci vycházejí především z mých poznatků, které byly získány z celkového počtu 169 návštěv sledované lokality od roku 1993 do roku 2006. Počty návštěv se v jednotlivých letech i ročních obdobích značně lišily (tab. 1). Dále jsem využil i poznatků dalších ornitologů, kteří lokalitu nepravidelně navštěvovali. Kvantitativní údaje začaly být intenzivněji shromažďovány od roku 1995. Nejucelenější soubory pozorování jsou z roku 2005 a 2006. V časovém horizontu 1962–1995 nebyla lokalita systematicky sledována. Prezentované výsledky tak umožňují pouze srovnání s výchozím rokem 1961 (JANALÍK 1961).

Tab. 1: Počty návštěv Třesického rybníka provedených autorem v letech 1993–2006.

Tab. 1: Number of visits of Třesický fishpond made by the author of this paper in years 1993–2006.

Rok / Year	Měsíc / Month												Celkem / Total
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1993	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3
1994	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
1995	-	-	-	-	-	2	3	4	2	-	-	-	11
1996	-	-	-	4	3	1	3	6	1	4	1	-	23
1997	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1998	2	-	-	5	3	-	2	2	1	-	-	-	15
1999	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
2000	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
2001	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	3
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
2003	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
2004	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	2	1	8
2005	-	-	3	4	5	3	5	6	6	7	3	5	47
2006	1	1	5	9	6	2	6	6	5	5	2	4	46
Celkem / Total	3	1	11	26	19	8	21	25	17	20	8	10	169

Odhady počtů hnízdících párů byly stanoveny metodou hnízdního průměru, vycházející ze zvýšených kontrol v hnízdním období a následného stanovení průměrného počtu adultních jedinců na lokalitě za hnízdní sezónu (MUSIL 1996). Pro větší přesnost byly tyto odhady doplněny přímým pozorováním teritoriálního chování ptáků, popř. nálezy hnízd, pozorováními čerstvě vyvedených mláďat, apod. (JANDA & ŘEPA 1986). U převážné většiny druhů tak bylo stanoveno rozmezí „od-do“, které odpovídá početnosti sledovaných druhů na lokalitě. U některých druhů byly počty zjišťovány na základě provokace přehrávaným teritoriálním hlasem druhu. To se týká skrytě žijících ptáků – bukače velkého, bukáčka malého a chřástalů (HORAL 1996). Kategorie průkaznosti hnízdění jsou uváděny dle ŠTASTNÉHO *et al.* (1997).

Výsledky a diskuse

Potápky (*Podicipediformes*)

Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*)

Došlo k poklesu počtu hnízdních párů. Tato situace zcela odpovídá celkovému stavu a vývoji populace potápky malé v ČR, kdy největší úbytek byl zaznamenán na rybnících s rozlohou 27–81 ha (ČEPÁK & MUSIL 1996). Pravidelně hnízdí v počtu 2–3 párů (D16), přičemž Třesický rybník bývá pouze nepravidelně obsazován jedním párem, ostatní 1–2 páry dávají přednost maloplošným nádržím. Výskyt na nádržích Požáry je ovlivňován jejich letněním; při snížené hladině nebývají jako hnízdiči vůbec zjištěny (např. v roce 2006). V roce 1961 bylo na Třesickém rybníku zjištěno 10 hnízdících párů (JANALÍK 1961).

Potápka roháč (*Podiceps cristatus*)

Došlo k poklesu počtu hnízdních párů. K nárůstu nedošlo patrně ani po vzniku zatopených štěrkokopískoven koncem 80. let minulého století. V roce 2005 však byla zaznamenána změna preference hnízdního prostředí, když na písničních zahrázích dva páry (D15-16). V předchozích letech nebyly na štěrkokopískovnách jako hnízdiči zjištěny. Současně na Třesickém rybníku hnízdil pouze jeden pár (D15). Vzhledem k silné navštěvovanosti štěrkokopískoven sportovními rybáři a eutrofizací rybníka je možno očekávat snížení početnosti druhu na lokalitě. V roce 2006 byl zjištěn pouze jeden (neúspěšně) hnízdičí pár na rybníku, na štěrkokopískovnách žádný. V roce 1961 byly zjištěny čtyři hnízdičí páry (JANALÍK 1961).

Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*)

Jako hnízdič z lokality vymizela. V 60. letech bylo Janalíkem (1961) zaznamenáno 20 hnízdních párů, v nově sledovaném období je pouze několik pozorování v hnízdní době – 25.5.1996 bylo pozorováno 10 ex. v kolonii racka chechtavého, 30.5. a 28.6.1998 bylo pozorováno 6 ex. (Bergmann *in litt.*), nicméně hnízdění prokázáno nebylo.

Brodiví (*Ciconiiformes*)

Bukač velký (*Botaurus stellaris*)

JANALÍKEM (1961) byl zjištěn pouze jako protahující. Autor tehdy napsal, že „na rybníku nehnízdí, ač podmínky má dobré“. Jako pravděpodobný hnízdič (C4) byl bukač nově zjištěn v roce 1996 (jeden volající samec). Rovněž v roce

2005 byl zaznamenán jeden volající samec, v roce 1998 byli zaznamenáni dva volající samci (Bergmann *in litt.*). V roce 2003 byl 3. března pozorován 1 ex. na strouze u rybníka (HOLUB 2003).

Bukáček malý (*Ixobrychus minutus*)

Na lokalitě hnízdilo v roce 1961 pět párů (JANALÍK 1961), pozorování mláďat v červenci 2005 prokazují opětovné zahnízdění jednoho páru (Holub *in verb.*). Hnízdění patrně proběhlo v maloplošných rákosinách podél nádrží Požáry. Hnízdění dalšího páru je pravděpodobně (C4) v rozsáhlých litorálních porostech v jihozápadní části lokality. V roce 2006 zde byla v hnízdním období pozorována samice, hnízdění je možné (B1).

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

Pravidelně zalétá na rybník za potravou z hnízdišť, která leží mimo sledované území. V pohnízdní době se na lokalitě shromažďuje v počtu několika desítek jedinců (27.7.2005 24 ad. a 3 juv., 12.8.2005 25 juv.).

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

Hnízdí pravidelně v počtu jednoho páru na hranici sledovaného území na okraji obce Kosičky. Výjimkou byl pouze rok 2005, kdy byl registrován pokles početnosti v širší oblasti v regionu. V roce 2006 bylo hnízdění neúspěšné.

Vrubozobí (*Anseriformes*)

Hvízdák eurasijský (*Anas penelope*)

Neobvykle pravidelný a pozdní výskyt v roce 2006, kdy byl zjišťován pravidelně od konce března do konce května v počtu do 15 ex. (protahující jedinci), v květnu pravidelně jeden samec, pouze 31.5.2006 jeden samec a dvě samice, na hnízdění usuzovat nelze.

Kopřivka obecná (*Anas strepera*)

Početnost se pohybuje v rozmezí 2–4 hnízdících párů (C5, C7) a nevykazuje výraznějších změn.

Čírka obecná (*Anas crecca*)

Jako hnízdící zcela vymizela, přičemž už JANALÍK (1961) ji označuje jako řídkého hnízdiče (dva páry), na rozdíl od čírky modré, u níž odhadl místní populaci na 10 párů. Čírka obecná se na lokalitě pravidelně objevuje pouze v období jarního i podzimního tahu, několikrát byla zaznamenána jako zimující.

Čírka modrá (*Anas querquedula*)

Výskyt jednoho páru byl zjištěn v roce 2005. V roce 2006 bylo prokázáno hnízdění jednoho páru, když 24.05. byl pozorován pár se šesti pull. (D12) a 16.07.2006 jeden samec a čtyři vzletná mláďata v mělkých mokřadech v západní části lokality.

Lžičák pestrý (*Anas clypeata*)

Druh na lokalitě v současnosti nehnízdí, z pěti párů na počátku 60. let došlo ke snížení na dva páry v 80. letech (ŠTANCL & ŠTANCOVÁ 1990).

Ojedinelé hnízdění zjistil Bergmann (*in litt.*), který 28.6.1998 pozoroval samici vodící mládřata.

Hohol severní (*Bucephala clangula*)

Hnízdění bylo zjištěno v roce 1999 – 1.7. byla pozorována samice vodící dvě cca čtyři týdny stará mládřata (Bergmann *in litt.*).

Stabilní jsou hnízdní populace **kachny divoké** (*Anas platyrhynchos*), **poláka velkého** (*Aythya ferina*) a **poláka chocholačky** (*Aythya fuligula*). Téměř všechny druhy kachen jednoznačně upřednostňují rybník, štěrko-pískovným se vyhýbají. Výjimku tvoří pouze kachna divoká.

Dravci (*Falconiformes*)

Luňák červený (*Milvus milvus*)

V roce 2005 na rybník zalétal za potravou patrně z okolí bažantnice Luhy u Chlumce nad Cidlinou cca 4 km západně od sledované plochy, kde byl v hnízdní době několikrát pozorován. Hnízdění prokázáno nebylo.

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

Je na lokalitě zjišťován nepravidelně, ale v průběhu celého roku (zejména nedospělí ptáci), na potravních záletech ze zimovišť patrně v oblasti Bohdanečské kotliny. V roce 2005 byl pozorován 13.5. jeden adultní exemplář (stejně tak 24.6.).

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Pravidelně hnízdí v počtu 3–5 párů. Třesický rybník byl jednou z prvních lokalit ve východních Čechách, která byla motákem pochopem obsazena (JANALÍK 1961) a v současnosti patří mezi pravidelně hnízdicí druhy. V pohnízdním období byli pochopi na lokalitě zjištěni i jako nocující, např. 14.9.2005 se sem slétlo 35 ex.

Krátkokřídlí (*Gruiformes*)

Chřástal vodní (*Rallus aquaticus*)

Početnost druhu zůstává srovnatelná. V roce 1961 odhadl JANALÍK (1961) počty párů na lokalitě na 15–20; v roce 2005 a 2006 se početnost pohybovala taktéž v rozmezí 10–15 párů.

Chřástal kropenatý (*Porzana porzana*)

Druh na lokalitě vymizel. Počty odhadl JANALÍK (1961) v roce 1961 na pět párů.

Chřástal malý (*Porzana parva*)

Nově zjištěný pravděpodobně hnízdicí druh (C5), v letech 2005 a 2006 byli zaznamenáni dva tokající samci.

Chřástal polní (*Crex crex*)

Vymizel. V roce 1961 bylo zjištěno pět volajících samců (JANALÍK 1961).

Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*)

Výrazný úbytek. Z odhadovaných 20 párů v roce 1961 (JANALÍK 1961) hnízdí v současnosti (2005 a 2006) pět párů.

Lyska černá (*Fulica atra*)

Pravidelně hnízdící druh. Lokalita slouží lyskám i jako pohnízdni shromaždiště – nejvyšší počet 600 ex. byl zjištěn 14.9.2005.

Dlouhokřídlí (*Charadriiformes*)**Kulík říční** (*Charadrius dubius*)

Nově hnízdící druh. Jeho hnízdni výskyt je spojen s rozvojem těžby v štěrkopískovnách. V roce 1996 bylo prokázáno hnízdění jednoho páru, pravděpodobně hnízdily další dva páry. V roce 2005 neúspěšně zahnízdil jeden pár, v roce 2006 pravděpodobně zahnízdily dva páry v písčítých náplavech řeky Bystřice. Tamní hnízdiště však bylo zničeno zemědělskou technikou, náhradní hnízdění bylo prokázáno na letněných nádržích Požáry (tři páry, D12).

Čejka chocholatá (*Vanellus vanellus*)

Pravidelně hnízdí. Čejky využívají tradičního hnízdiště v louce severně od hráze rybníka. Početnost poklesla z 30 párů (JANALÍK 1961) na 15 párů v roce 1996, na tři páry v roce 2005 a na dva páry v roce 2006. Jen vzácně se pokusí zahnízdit v polích (zoraná nebo ponechaná ladem). V roce 2006 bylo již v polích okolo rybníka zjištěno hnízdění pěti párů. V širším okolí, tzn. do čtyř km od sledovaného území, hnízdilo v polích 30 párů.

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)

Jako hnízdící z lokality vymizela. V roce 1961 pravděpodobně hnízdilo pět párů (JANALÍK 1961).

Břehouš černoocasý (*Limosa limosa*)

Oblast Třesického rybníka a řeky Bystřice byla tradičním hnízdištěm, záznamy z hnízdni doby pocházejí již z 50. let (JANALÍK 1961), jako pravidelný hnízdící byl znám ze 70. let 20. století, hnízdni přítomnost byla zjištěna i v letech 1985–1989 (ŠTASTNÝ *et al.* 1986, 1997). Jako pravidelný hnízdící z lokality vymizel (1961 – čtyři hnízdící páry; JANALÍK 1961), z roku 1995 a 1996 jsou záznamy z hnízdni doby, kdy se v lukách zdržovaly 1–2 páry, pozorování 1 ex. na loukách severně od hráze rybníka zmiňuje Skřivan (*in litt.*) z 3.6.2003; z téhož roku je registrován výskyt i z nedalekého podmáčeného pole pod obcí Kosičky ze dne 26.5.2003 (HOLUB 2003). Zástih z poloviny května pochází i z roku 2005, hnízdění nebylo prokázáno. V roce 2006 se na lokalitě zdržovaly 1–3 ex. od 28.04. do 24.05., přičemž jednou byl pozorován tok; hnízdění však prokázáno nebylo. Louky v okolí rybníka a podél toku řeky Bystřice jsou pravidelně hnojeny a koseny a jako hnízdni stanoviště jsou pro břehouše (a ostatní bahňáky) nevhodné (ŠÁLEK 2000). V roce 1996 tokal jeden pár na Vítkovickém rybníku u Chlumce nad Cidlinou (cca 6 km západně od Třesického rybníka). Takto pravidelná přítomnost druhu na lokalitě je však v rámci Královéhradeckého regionu ojedinělá. Na tahu, převážně jarním, byl zjišťován každoročně v počtech od 1 do 40 ex.

Vodouš rudonohý (*Tringa totanus*)

V 60. letech 20. stol. na lokalitě hnízdl v počtu jednoho páru (JANALÍK 1961) a byl zjištěn již v roce 1960 (ČEJCHAN & LOHNISKÝ 1960). V současnosti na lokalitě nehnízdí. Jediný záznam z hnízdní doby je z 24.5.2006, kdy byl pozorován 1 ex. na dně letněné nádrže Požáry.

Racek chechtavý (*Larus ridibundus*)

Jako hnízdíč vymizel, hnízdní kolonie čítala v 60. letech minulého století 800 hnízd (JANALÍK 1961), v polovině 90. let 400 hnízd. Rok 1998 je posledním, kdy byl druh na lokalitě zaznamenán jako hnízdící, v současné době je Třesický rybník využíván pouze jako nocoviště druhu (červenec 2001 1 500 ex., srpen 2005 600 ex., srpen 2006 1 200 ex.).

Srostloprstí (*Coraciiformes*)**Ledňáček říční** (*Alcedo atthis*)

Jako hnízdíč se objevil po ukončení těžby v pískovných. Na Obědovické štěrkopískovně hnízdí pravidelně 1–2 páry. V roce 2005 prokázáno hnízdění jednoho páru – 20.5.2005 byla nalezena obsazená hnízdní nora, 27.8.2005 bylo odchyceno pět mladých ptáků na přítokovém kanálu k rybníku (Horáček *in verb.*). Nepříznivá situace nastala v roce 2006 po mimořádně dlouhé zimě, která se výrazně projevila na celé populaci v regionu. Na lokalitě byly zjištěny dva tokající páry, v hnízdním období však byli pravidelně pozorováni 1–2 jedinci na přítokovém kanálu k rybníku, kde pravděpodobně hnízdl jeden pár.

Pěvci (*Passeriformes*)**Konipas luční** (*Motacilla flava*)

Za sledované období 1995–2006 nebylo hnízdění prokázáno. V roce 2005 se na lokalitě zdržoval jeden pár po celé hnízdní období, hnízdění je pravděpodobné (C3).

Slavík modráček střeoevropský (*Luscinia svecica cyaneacula*)

Na lokalitě prvně zjištěn v roce 2005 v hnízdní době: 12.6.2005 byl pozorován jeden samec. Skřivan (*in litt.*) zmiňuje z 15.6.2005 min. tři zpívající samce, v roce 2006 byl opakovaně pozorován jeden zpívající samec v období od 15.04. do 24.05. Hnízdění je pravděpodobné (C4).

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

Všechny druhy cvrčilek patří mezi nově zjištěné hnízdící druhy. Cvrčilka zelená byla v roce 2005 zjištěna v počtu tří zpívajících samců, v roce 2006 pět zpívajících samců.

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*)

Za nově sledované období byl pravidelně zjišťován jeden zpívající samec, pouze v posledních letech (2005 a 2006) dva samci.

Cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*)

Pravidelně hnízdí (C4) v rozmezí 2–4 párů. Záznam z 7.5.2005, kdy bylo zjištěno 9–10 zpívajících samců (Horáček *in verb.*) je výjimečný a patrně

zachycuje i protahující jedince. V hnízdním období 2005 byla cvrčilka slavíková pravidelně zjišťována v počtu čtyř zpívajících samců, v roce 2006 sedm zpívajících samců.

Rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*)

Výrazný nárůst. JANALÍKEM (1961) zjištěných pět párů kontrastuje s dnešními třiceti páry. Hnízdí (D14).

Rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*)

V 60. letech na lokalitě nebyl vůbec zjištěn (JANALÍK 1961), v současnosti hnízdí (C4) v počtu kolem 30 párů (2005); 24.5.2006 bylo zjištěno 25 zpívajících samců.

Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

Početnost se snížila ze 40–50 párů v roce 1961 (JANALÍK 1961) na pouhých 10 zpívajících samců v roce 2005.

Rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*)

Pravidelně hnízdí (D14), populace vykazuje úbytek z patnácti párů v roce 1961 (JANALÍK 1961) na pouhé čtyři páry v roce 2005. Rok 2006, kdy bylo pravidelně pozorováno šest zpívajících samců, je spíše výjimkou.

Sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*)

V současnosti se na lokalitě vyskytuje pravidelně pouze na podzimním průtahu (říjen 2005, pravidelně 25–40 ex.), výjimečně jako zimující (14.1.2005 7 ex., Tyller *in litt.*). Hnízdění nebylo prokázáno ani v roce 1961 – druh byl označen pouze jako pravděpodobně hnízdící v počtu cca pěti párů (JANALÍK 1961).

Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*)

Stabilní hnízdní populace se pohybuje v rozmezí 3–5 párů (D11); v 60. letech byl pouze ojediněle zachycen na průtahu (JANALÍK 1961).

Strnad luční (*Miliaria calandra*)

Jako pravděpodobný hnízdič (C4) byl zjištěn až v roce 2006 (13.–24.5. dva zpívající samci; nedatovaný hnízdní výskyt dvou samců je znám i z roku 2005). V roce 1961 bylo zjištěno 10 zpívajících samců (JANALÍK 1961).

Rozsáhlé litorální porosty jsou rovněž využívány pěvci jako hromadná nocoviště pěvců. Nejpočetněji zastoupeným druhem je **špaček obecný** (*Sturmus vulgaris*), který nocuje v počtech čítajících 20–32 tisíc jedinců (2005 a 2006). U **vlaštovky obecné** (*Hirundo rustica*) byl nejvyšší počet 1 500 ex. zaznamenán 14.9.2005.

Od roku 1995 do roku 2006 bylo na lokalitě zaznamenáno 186 druhů ptáků, od roku 1960 celkem 192 druhů, přičemž v průběhu roku 1961 zjistil JANALÍK celkem 106 druhů (JANALÍK 1961), z nichž 6 druhů nebylo v nově sledovaném období (1995–2006) pozorováno. V letech 1995–2006 bylo zjištěno

hnízdění celkem 93 druhů (v kategoriích B,C,D), mezi zvláště chráněné druhy (dle vyhlášky č. 395 zákona č. 114/1992 Sb.) spadá 32 druhů – pět do kategorie kriticky ohrožených, 11 mezi silně ohrožené a 16 mezi druhy ohrožené.

Ve srovnávaných letech 1961 a 2005 hnízdilo 45 (JANALÍK 1961) a 65 druhů (vlastní údaje). Ze zvláště chráněných živočichů v kategorii kriticky ohrožených druhů byly v roce 2005 zjištěny jako hnízdící tři druhy (bukač velký, bukáček malý, chřástal malý), v kategorii silně ohrožených další tři druhy (chřástal vodní, ledňáček říční, rákosník velký) a v kategorii ohrožených dalších 10 druhů (potápka roháč, potápka malá, čáp bílý, kopřivka obecná, moták pochop, koroptev polní, břehule říční, vlaštovka obecná, cvrčilka slavíková a ťuhýk obecný).

Srovnání počtu druhů hnízdících ptáků vykazuje příznivý trend. Naopak početnost většiny porovnatelných údajů vykazuje pokles, ve většině se jedná o vodní a mokřadní druhy ptáků. Výjimkou jsou rákosinové druhy (rákosník velký, cvrčilka slavíková), jejichž vzrůstající početnost může být podminěna rozšiřováním litorálních porostů, souvisejících s trvale zvýšenou hladinou rybníka (zaplavení neobhospodařovaných luk). Početnost lokálních populací rákosinových druhů je možno, vzhledem k rozsáhlosti a dostupnosti litorálních porostů, považovat za podhodnocené.

Lokální vlivy zásahů do rybníka a jeho okolí se sekundárně pozitivně projevují v celkové diverzitě sledovaného území, pro řadu vodních a mokřadních ptáků příznivé nejsou.

Pro přímé okolí rybníka je v současnosti nejzásadnější přítomnost šterkopískoven. Těžba, která započala v průběhu 80. let 20. století a následný vznik zatopených šterkopískoven zvýšila členitost krajiny. Zachovalé kolmé stěny po těžbě písku vytvořily příznivé podmínky pro ledňáčka říčního a břehuli říční (*Riparia riparia*). V posledních několika letech hnízdí břehule ve dvou oddělených koloniích v pískovně Kosičky a Obědovické pískovně a její početnost kolísá v souvislosti s postupem těžby (2006 odhad 510–570 párů).

Sukcesní změny na opuštěných šterkopískovnách s rozvojem zejména křovinného a stromového patra a v menší míře i ruderalních ploch, vedly k nárůstu početnosti především křovinných pěvců. JANALÍK (1961) ve své studii vůbec nezjistil slavíka obecného (*Luscinia megarhynchos*), který v roce 2006 hnízdil v počtu 19–25 párů, nebo drozda zpěvného (*Turdus philomelos*), který v roce 2005 hnízdil v počtu 10 párů. Z pěnic uvádí jako hnízdící pouze jeden pár pěnice hnědokřídle (*Sylvia communis*). V období 1995–2006 pravidelně hnízdící pěnici černohlavou (*Sylvia atricapilla*), pěnici pokřovní (*Sylvia curruca*) a pěnici slavíkovou (*Sylvia borin*), neuvádí vůbec mezi zjištěnými druhy. Z ptáků stromového patra jsou jako noví hnízdíči registrováni žluva hajní (*Oriolus oriolus*) nebo sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*).

Podmínky pro významnější shromaždiště vodních ptáků nejsou na sledované ploše příznivé z hlediska využívání lokality člověkem. Na vodních plochách šterkopískoven je patrný vliv intenzivního pohybu sportovních rybářů, popř. ruch z těžby písku. Předpokládám, že nižší úživnost těchto nádrží, jejich hloubka a způsob rekultivace břehových partií (osázení borovicí a smrkem) jsou dalšími limitujícími činiteli. Díky vysazení ryb, včetně dravých, zde lze zastihnout spíše rybožravé speciality – kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*), 16.12.2003 300 ex. (HOLUB 2004), morčáka velkého (*Mergus migan-*

ser), 1.3.1997 60 ex; 11.1.1998 53 ex. Výjimkou je zástih 759 kachen divokých z 23.12.2005, které se na Obědovické šterkopískovně nocovaly před rozletem na potravní stanoviště mimo sledovanou plochu.

JANALÍKOVY (1961) počty shromážděných kachen na Třesickém rybníku (19.11.1961 – 1 200 ex.) nejsou dosahovány ani z pětiny. V okolí jsou příležitostná shromaždiště podél toku řeky Bystřice, popř. lokálně zaplavených lučních partií (2.–21.3.2006 1 200–1 626 ex.). Je namístě poznamenat, že druhové složení a zejména počty ptáků ve sledované oblasti jsou ovlivňovány přítomností menších rybníků u Babic, ležících asi 1 km severovýchodně od Třesického rybníka. V menší míře jistě ovlivňuje ptactvo Třesického rybníka i blízkost rybníků Bohdanečské kotliny.

Kromě aspektů rybářského hospodaření má podíl na počtu jedinců na rybníku období mysliveckých honů a cvičení loveckých psů, které je zde hojně provozováno. V podzimní a předjarní době jsou rybožravé druhy ptáků (morčák velký, kormorán velký), které se za příznivých podmínek mohou na rybníku shromáždit v počtech čítajících až několik desítek jedinců, intenzivně plašení, nezřídka za pomoci dělobuchů, což může mít v počátečních fázích hnízdní doby negativní vliv i na ostatní druhy ptáků.

Velký pohyb lidí na sledovaném území je dalším z negativních faktorů. Frekvencovaná je severní hráz a přístupové cesty, lidé se pohybují mimo běžně používané cesty (jízda na motocyklech a volné venčení psů v lukách), vstupují do rákosin a do blízkosti hnízdišť ptactva a záměrně zasahují do hnízdění ptáků (regulace snůšek lysek, popř. poláků ze stran rybářů; Horáček *in verb.*).

Velkoplošné zemědělství, regulace vodních toků a meliorační zásahy do vlhkých luk jsou příčinami úbytku řady ptačích druhů (ŠÁLEK 2000). Vysušení luk a regulace řeky Bystřice znamenalo vymizení většiny hnízdicích bahňáků i ostatních druhů vázaných na vlhké luční porosty. Vysoušení a meliorační práce na loukách podél toku řeky Bystřice se prováděly již od konce 50. a začátkem 60. let (JANALÍK 1961). Pokles počtu jedinců i druhů bahňáků znamená ve vývoji avifauny Třesického rybníka nejvýraznější změnu. Vzhledem k pravidelnosti výskytu břehouše černoocasého na lokalitě by bylo žádoucí obhospodařovat luční porosty způsobem, který by zohlednil hnízdní nároky druhu.

Intenzivní velkoplošné zemědělství neprospívá ani ostatním druhům otevřené krajiny (koroptev polní, křepelka polní), jejichž stavy jsou v okolí rybníka velmi nízké. Rovněž některé aspekty rybářského hospodaření v několika faktorech nepříznivě působí na diverzitu ptačích společenstev a početnost jednotlivých druhů – intenzivní hnojení rybníka, vysoká rybí obsádka, která je tvořena hlavně kaprem obecným (MUSIL *et al.* 1993, MUSIL 2000). Celkově nižší průměr početnosti hnízdních populací vodních ptáků může být také způsoben přetrvávajícími důsledky botulismu, který se v okolí objevil v roce 1982 (ŠTANCL & ŠTANCLOVÁ 1988).

Zásadní změnou v krajinném rázu rybníka, kromě zániku kachní farmy v jeho jihozápadní části, bylo vyhrnutí východního cípu rybníka, vytvoření deponií a vznik soustavy manipulačních nádrží Požáry v průběhu 80. let 20. století. Nepříznivý dopad těchto úprav se projevil zánikem močálovitých partií s postupným přechodem do podmáčených luk, včetně ostřicových stoliček. To znamenalo především úbytek hnízdicích druhů kachen (čírka obecná a modrá, lžičák pestrý) a bahňáků (ČEJCHAN & LOHNISKÝ 1960).

V současnosti představují tyto nádrže, vzhledem k jejich charakteru, který je dán především častou manipulací s výškou vodní hladiny, vhodné plochy převážně pro protahující druhy bahňáků a shromaždiště brodivých. Bahňáci (v letech 1995–2006 zjištěno 25 druhů) a brodiví (v letech 1995–2006 zjištěno devět druhů) se tu nezdídko shromažďují v počtech, čítajících několik desítek až stovek jedinců.

Ne všechny příčiny současných populačních trendů je možné přičíst lokálním krajinnotvorným změnám. V delším časovém horizontu se také jedná o změny hnízdních areálů, např. novodobé rozšíření moudívláčka lužního či čápa černého. O úbytku např. chřástala kropenatého, bukáčka malého, čírky modré, či racka chechtavého je proto žádoucí uvažovat v širších souvislostech (STORCH & REIF 2002).

Souhrn

Tato práce se zabývá dlouhodobým vývojem avifauny Třesického rybníka (východní Čechy, okres Hradec Králové). Porovnává novodobá faunistická data z období 1993–2005 s historickými daty z roku 1961. Novodobě bylo zaznamenáno 186 druhů (z toho 93 hnízdicích) v porovnání se 106 druhy (45 hnízdicími) v roce 1961. Šest historicky zaznamenaných druhů nebylo novodobě potvrzeno. V práci navrhuji a diskutuji možná vysvětlení dlouhodobých změn avifauny, např. obhospodařování krajiny.

Summary

In this paper, I discuss the long-term development of the bird community on Třesický fishpond (eastern Bohemia, Hradec Králové district, 50°10'N 15°33' E, altitude 223 m; 72 ha fishpond rich in reedbeds, surrounded by meadows, river, and farming landscape with sparse tree vegetation). I compared recent faunistic data obtained during the period 1993–2005 with that from the year 1961. Recently, 186 species (93 as breeding) were recorded in comparison to 106 species (45 as breeding) in the past. Six of the historically recorded species were not observed recently. Some factors responsible for changes in local avifauna (e.g., land management) are proposed and discussed here.

Poděkování

V příspěvku byla využita i data Jiřího Horáčka, Petra Skřivana, Zdeňka Tyllera, Pavla Bergmanna, Michala Pavelky a Aloise Holuba, kterým patří mé poděkování za jejich laskavé poskytnutí. Za poskytnutí floristických dat děkuji Milanu Skalickému, za pomoc s anglickým překladem děkuji Miroslavu Janouškovi. Za cenné kritické poznámky k rukopisu jsem zavázán Luboru Urbánkovi a anonymním recenzentům.

Literatura

- CEPÁK J. & MUSIL P. 1996: Změny početnosti hnízdní populace potápky malé (*Tachybaptus ruficollis*) v České republice v letech 1981–1996. *Sylvia* 32: 103–116.
- ČEJCHAN A. & LOHNISKÝ K. 1960: Ornitologické poznámky z Třesického rybníka. *Práce muzea v Hradci Králové str.* 253–255.
- HOLUB A. 2003: Břehouš černoocasý (*Limosa limosa*). In: VRÁNA J. & BĚLKA T. (eds). Ornitologická pozorování. *Panurus* 13: 211–222.
- HOLUB A. 2003: Bukač velký (*Botaurus stellaris*). In: VRÁNA J. & BĚLKA T. (eds). Ornitologická pozorování. *Panurus* 13: 211–222.

- HOLUB A. 2004: Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*). In: BĚLKA T. & VRÁNA J. (eds): Ornitologická pozorování. *Panurus* 14: 167–179.
- HORAL D. 1996: Ke zjišťování chřástala vodního (*Rallus aquaticus*) a cvrčilký slavíkové (*Locustella luscinoides*). *Zprávy ČSO* 43: 37–39.
- JANALÍK F. 1961: Avifauna Třesického rybníka. *Acta Musei Reginaehradecensis* 3: 171–206.
- JANDA J. & ŘEPA P. 1986: Metody kvantitativního výzkumu v ornitologii. *MOS, Přerov*.
- MUSIL P. 1996: Metoda dvou kontrol: kritické zhodnocení. *Sylvia* 32: 81–102.
- MUSIL P. 2000: Rybníky a jejich obhospodařování. *Sylvia* 36: 74–80.
- MUSIL P., ŠVECOVÁ Z., BEJČEK V. & ŠTASTNÝ K. 1993: Změny početnosti a reprodukčních parametrů vybraných druhů vodních ptáků na rybnících Třeboňské pánve v posledním desetiletí. *Zprávy MOS* 51: 75–83.
- STORCH D. & REIF J. 2002: Makroekologie ptáků: co všechno se lze dozvědět z velkoplošných mapování. *Sylvia* 38: 1–18.
- ŠÁLEK M. 2000: Zemědělská krajina jako hnízdiště bahňáků. *Sylvia* 36: 68–73.
- ŠTANCL L. & ŠTANCLOVÁ H. 1986: Dlouhodobé změny ve složení a hustotě osídlení ptactva Bohdanečské kotliny a širšího okolí. *Zprávy MOS* 44: 31–63.
- ŠTANCL L. & ŠTANCLOVÁ H. 1988: Výskyt, tah a hnízdění poláka velkého *Aythya ferina* (L.) v západní části Pardubicka a okolí. *Sborník VČP ČSO* 10: 5–23.
- ŠTANCL L. & ŠTANCLOVÁ H. 1990: Lžičák pestrý – jeho výskyt, tah a hnízdění na Bohdanečsku a okolí. *Panurus* 2: 31–40.
- ŠTĚPÁNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 1997: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. *H&H, Jinočany*.
- ŠTĚPÁNÝ K., RANDÍK A. & HUDEC K. 1986: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v ČSSR 1973–1977. *Academia, Praha*.

Tab. 2: Vývoj avifauny Třesického rybníka. Vysvětlivky: H – druh hnízdící (kategorie: B – možné hnízdění, C – pravděpodobné hnízdění, D – prokázané hnízdění; p. – počet hnízdících párů); T – výskyt na tahu; Z – zimující druh (XII – II); P – potravní zálet, N – neobvyklý výskyt. Pozorování akceptovaná Faunistickou komisí ČSO – * FK 31/2006, ** FK 58/2006, *** FK 56/2006.

Tab. 2: Development of avifauna on Třesický fishpond. Glossary: H – breeding species (in categories: B – possible breeding, C – probable breeding, D – confirmed breeding; p. – number of breeding pairs), T – occurrence on migration, Z – wintering species, P – foraging visits of locality, N – unusual occurrence. Records accepted by Czech Rarities Committee – * FK 31/2006, ** FK 58/2006, *** FK 56/2006.

Druh / Species	Výskyt na lokalitě / Occurrence	
	1961	1993–2006
1. potáplice malá (<i>Gavia stellata</i>)	T	T
2. potápka malá (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	H(D): 10p., T	H(D): 1-3p., T
3. potápka roháč (<i>Podiceps cristatus</i>)	H(D): 4p., T	H(D): 1-5p., T, Z
4. potápka černokrká (<i>P. nigricollis</i>)	H(D): 20p., T	T
5. kormorán velký (<i>Phal. carbo</i>)	-	T, P
6. bukač velký (<i>Botaurus stellaris</i>)	T	H(C): 1-2p., T
7. bukáček malý (<i>Ixobrychus minutus</i>)	H(D): 5p.	H(D): 0-2p.
8. kvakoš noční (<i>Nyct. nycticorax</i>)	-	N
9. volavka stříbřitá (<i>Egretta garzetta</i>)	-	N
10. volavka bílá (<i>Egretta alba</i>)	-	T, P, Z
11. volavka červená (<i>Ardea purpurea</i>)	T	N
12. volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i>)	T	T, P
13. čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)	-	T, P
14. čáp bílý (<i>Ciconia ciconia</i>)	T	H: 1p., T
15. labuť velká (<i>Cygnus olor</i>)	-	T, P
16. husa polní (<i>Anser fabalis</i>)	T	T
17. husa běločelá (<i>Anser albifrons</i>)	-	T
18. husa velká (<i>Anser anser</i>)	-	T, P
19. husice rezavá (<i>Tadorna ferruginea</i>)	-	N
20. husice liščí (<i>Tadorna tadorna</i>)	-	T
21. hvízdák eurasijský (<i>Anas penelope</i>)	T	T, P
22. kopřivka obecná (<i>Anas strepera</i>)	H(D): 2p., T	H(C): 2-4p., T
23. čírka obecná (<i>Anas crecca</i>)	H(D): 2p.	T, Z
24. čírka modrá (<i>Anas querquedula</i>)	H(D): 10p.	H(D): 0-1p., T
25. kachna divoká (<i>Anas platyrhynchos</i>)	H(D): 40p.	H(D): 10-15p., T
26. ostralka štíhlá (<i>Anas acuta</i>)	T	T
27. lžičák pestrý (<i>Anas clypeata</i>)	H(D): 5p.	H(D): 0-1p., T
28. rzohlávka rudozobá (<i>Netta rufina</i>)	-	T
29. polák velký (<i>Aythya ferina</i>)	H(D): 20p.	H(D): 10-15p., T

Tab. 2: pokračování.**Tab. 2:** continuation.

Druh / Species	Výskyt na lokalitě / Occurrence	
	1961	1993–2006
30. polák chocholačka (<i>Aythya fuligula</i>)	H(D): 3p.	H(D): 5-10p., T
31. polák malý (<i>Aythya nyroca</i>)	T	N
32. turpan černý (<i>Melanitta nigra</i>)	-	N
33. hohol severní (<i>Bucephala clangula</i>)	-	H: 0-1p., T
34. morčák velký (<i>Mergus merganser</i>)	-	T, Z
35. včelojed lesní (<i>Pernis apivorus</i>)	-	T, P
36. luňák červený (<i>Milvus milvus</i>)	-	T, P
37. luňák hnědý (<i>Milvus migrans</i>)	-	T
38. orel mořský (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	-	T, P
39. moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i>)	H(D): 1p.	H(D): 3-5p., T
40. moták pilich (<i>Circus cyaneus</i>)	Z	T, Z
41. moták lužní (<i>Circus pygargus</i>)	T	T, P
42. moták stepní (<i>Circus macrourus</i>)	T	-
43. jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i>)	-	N
44. krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	P	P
45. káně lesní (<i>Buteo buteo</i>)	P	H(C): 1p.
46. káně rousná (<i>Buteo lagopus</i>)	Z	P, Z
47. orlovec říční (<i>Pandion haliaetus</i>)	-	T
48. poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)	P	H(C): 1-2p., P
49. sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	-	T
50. dřemlík tundrový (<i>F. columbarius</i>)	T, Z	T
51. ostříž lesní (<i>Falco subbuteo</i>)	T	T
52. koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	H(D): 4p.	H(D): 3-5p.
53. křepelka polní (<i>Coturnix coturnix</i>)	-	H(C): 1-2p.
54. bažant obecný (<i>Phasianus colchicus</i>)	H(D): 15-20M	H(D)
55. chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	H(D): 15-20p.	H(C): 10-15p.
56. chřástal polní (<i>Crex crex</i>)	H(C): 5p.	-
57. chřástal kropenatý (<i>P. porzana</i>)	H(C): 5p.	-
58. chřástal malý (<i>Porzana parva</i>)	-	H(C): 1-2p.
59. slípka zelenonohá (<i>Gall. chloropus</i>)	H(D): 20p.	H(D): 5p.
60. lyska černá (<i>Fulica atra</i>)	H(D): 30p.	H(D): 15-20p.
61. tenkozobec opačný (<i>Rec. avosetta</i>)	-	N
62. kulík říční (<i>Charadrius dubius</i>)	T	H(D): 1-3p., T
63. kulík písečný (<i>Charadrius hiaticula</i>)	-	T
64. kulík zlatý (<i>Pluvialis apricaria</i>)	T	T
65. čejka chocholatá (<i>Vanellus vanellus</i>)	H(D): 30p.	H(D): 3-5p., T

Tab. 2: pokračování.*Tab. 2: continuation.*

Druh / Species	Výskyt na lokalitě / Occurrence	
	1961	1993–2006
66. jespák písečný (<i>Calidris alba</i>)	-	N
67. jespák bojovný (<i>Phil. pugnax</i>)	T	T
68. jespák šedý (<i>Calidris temminckii</i>)	-	T
69. jespák malý (<i>Calidris minuta</i>)	-	T
70. jespák rezavý (<i>Calidris canutus</i>)*	-	N
71. jespák křivozobý (<i>Calidris ferruginea</i>)	-	T
72. jespák obecný (<i>Calidris alpina</i>)	T	T
73. slučka malá (<i>Limnocyptes minimus</i>)	T	T
74. bekasina otavní (<i>Gallinago gallinago</i>)	H(D): 5p.	T
75. bekasina větší (<i>Gallinago media</i>)	T	-
76. břehouš černoocasý (<i>Limosa limosa</i>)	H(D): 4p.	H(B): 0-1p., T
77. koliha velká (<i>Numenius arquata</i>)	T	T
78. vodouš šedý (<i>Tringa nebularia</i>)	-	T
79. vodouš rudonohý (<i>Tringa totanus</i>)	H(C): 1p.	T
80. vodouš bahenní (<i>Tringa glareola</i>)	T	T
81. vodouš kropenatý (<i>Tringa ochropus</i>)	T	T, P
82. vodouš tmavý (<i>Tringa erythropus</i>)	T	T
83. vodouš štíhlý (<i>Tringa stagnatilis</i>)**	-	N
84. pisík obecný (<i>Actitis hypoleucos</i>)	T	T
85. kameňáček pestrý (<i>Arenaria interpres</i>)	-	N
86. racek malý (<i>Larus minutus</i>)	-	T
87. racek chechtavý (<i>Larus ridibundus</i>)	H(D): 800p.	T, P
88. racek bouřní (<i>Larus canus</i>)	T	T
89. racek stříbřitý (<i>Larus argentatus</i>)	-	T, P, Z
90. racek bělohlavý (<i>Larus cachinnans</i>)	-	T, P, Z
91. rybák velkozobý (<i>Sterna caspia</i>)	-	T
92. rybák obecný (<i>Sterna hirundo</i>)	-	T
93. rybák černý (<i>Chlidonias niger</i>)	T	T
94. rybák bělokřídý (<i>Ch.leucopterus</i>)	-	T
95. holub hřivnác (<i>Columba palumbus</i>)	T	H(C): 4-6p., T, P
96. hrdlička zahradní (<i>Strept.decaocto</i>)	P	H(C), P
97. hrdlička divoká (<i>Streptopelia turtur</i>)	H(D): 3p.	H(C): 2-3p., T, P
98. holub domácí (<i>Columba livia f. dom.</i>)	-	H(C), P
99. kukačka obecná (<i>Cuculus canorus</i>)	H(D): 1M	H(C): 4-6M
100. sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	H(C): 1p.	-
101. kalous ušatý (<i>Asio otus</i>)	-	H(C): 1p.

Tab. 2: pokračování.**Tab. 2:** continuation.

Druh / Species	Výskyt na lokalitě / Occurrence	
	1961	1993–2006
102. kalous pustovka (<i>Asio flammeus</i>)	Z	-
103. rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	P	H(B), T, P
104. ledňáček říční (<i>Alcedo atthis</i>)	Z	H(D): 1-3p., P, Z
105. dudek chocholatý (<i>Upupa epops</i>)	T	T
106. krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	-	T
107. žluna zelená (<i>Picus viridis</i>)	P	H(C): 0-2p., P
108. žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	-	P
109. datel černý (<i>Dryocopus martius</i>)	-	P
110. strakapoud velký (<i>Dendr. major</i>)	P	H(C): 2-4p., P
111. strakapoud malý (<i>Dendr. minor</i>)	-	H(D): 0-1 p., P
112. strakapoud prostřední (<i>D. medius</i>)	-	P
113. skřivan lesní (<i>Lullula arborea</i>)	-	T
114. skřivan polní (<i>Alauda arvensis</i>)	H(D): 4p.	H(C): 4-6p., T
115. břehule říční (<i>Riparia riparia</i>)	-	H(D): 510-570p.
116. vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	P	H(C), P
117. jiříčka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	P	H(C), P
118. linuška lesní (<i>Anthus trivialis</i>)	-	T
119. linduška luční (<i>Anthus pratensis</i>)	T	T
120. linduška horská (<i>Anthus spinoletta</i>)	-	T
121. konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)	H(D): 1p.	H(D): 4-8p., T, P
122. konipas luční (<i>Motacilla flava</i>)	H(C): 4p.	H(C): 0-1p., T, P
123. konipas citronový (<i>M. citreola</i> ***)	-	N
124. konipas horský (<i>Motacilla cinerea</i>)	-	H(B): 0-2p., T
125. brkoslav severní (<i>B.garrulus</i>)	-	T, Z
126. střízlík obecný (<i>T. troglodytes</i>)	Z	H(B), Z
127. pěvuška modrá (<i>Prunella modularis</i>)	-	H(C): 3-5p.
128. červenka obecná (<i>E. rubecula</i>)	Z	H(C), Z
129. slavík obecný (<i>L. megarhynchos</i>)	-	H(C): 19-25p.
130. slavík tmavý (<i>Luscinia luscinia</i>)	-	T
131. slavík modráček (<i>L. svecica cyan.</i>)	-	H(C): 1p.
132. rehek domácí (<i>Phoen. ochruros</i>)	T	H(D), T, P
133. bramborníček černohlavý (<i>Sax. torq.</i>)	-	T
134. bramborníček hnědý (<i>Sax. rubetra</i>)	T	T
135. bělořit šedý (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	T	T
136. kos černý (<i>Turdus merula</i>)	H(D): 3p.	H(C): 3-5p., T, P, Z
137. drozd zpěvný (<i>Turdus philomelos</i>)	-	H(C): 8-10p., T

Tab. 2: pokračování.**Tab. 2:** continuation.

Druh / Species	Výskyt na lokalitě / Occurrence	
	1961	1993–2006
138. drozd kvíčala (<i>Turdus pilaris</i>)	T	H(C), T, P
139. drozd cvrčala (<i>Turdus iliacus</i>)	-	T
140. drozd brávník (<i>Turdus viscivorus</i>)	-	P
141. cvrčilka zelená (<i>Locustella naevia</i>)	-	H(C): 5-7M
142. cvrčilka slavíková (<i>L. luscinioides</i>)	-	H(C): 6-7M
143. cvrčilka říční (<i>Locustella fluviatilis</i>)	-	H(C): 2-3M
144. rákosník obecný (<i>Acroc. scirpaceus</i>)	H(D): 40-50p.	H(D): 10-15p.
145. rákosník zpěvný (<i>Acroc. palustris</i>)	-	H(C): 25-30p.
146. rák. proužkovaný (<i>Acroc. schoen.</i>)	H(D): 5p.	H(D): 25-30p.
147. rák. velký (<i>Acroc. arundinaceus</i>)	H(D): 15p.	H(D): 4-6p.
148. sedmihlášek hajní (<i>Hipp. icterina</i>)	-	H(C): 2-3p.
149. pěnice černohlavá (<i>Sylvia atricapilla</i>)	-	H(C)
150. pěnice slavíková (<i>Sylvia borin</i>)	-	H(C): 1-2p.
151. pěnice pokřovní (<i>Sylvia curruca</i>)	-	H(C)
152. pěnice hnědokřídla (<i>S. communis</i>)	H(D): 1p.	H(D)
153. budníček menší (<i>Phyll. collybita</i>)	-	H(C)
154. budníček větší (<i>Phyll. trochilus</i>)	-	H(C)
155. králíček obecný (<i>Regulus regulus</i>)	-	T
156. lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	T	H(C): 1-3p.
157. sýkořice vousatá (<i>Pan. biarmicus</i>)	H(C): 5p.	T, Z
158. mlynařík dlouhoocasý (<i>A. caudatus</i>)	-	H(C), P, Z
159. sýkora koňadra (<i>Parus major</i>)	H(D): 1p.	H(D), P, Z
160. sýkora modřinka (<i>Parus caeruleus</i>)	P, Z	H(D), P, Z
161. sýkora lužní (<i>Parus montanus</i>)	-	H(C): 3-4p., P
162. sýkora uhelníček (<i>Parus ater</i>)	-	T
163. sýkora babka (<i>Parus palustris</i>)	-	P
164. brhlík lesní (<i>Sitta europaea</i>)	-	H(C): 1-2p., P, Z
165. šoupálek krátkoprstý (<i>Certhia brach.</i>)	-	H(B): 0-2p., Z
166. šoupálek dlouhoprstý (<i>Certhia famil.</i>)	-	P, Z
167. moudivláček lužní (<i>Remiz pendulinus</i>)	T	H(D): 3-5p.
168. žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	-	H(D): 3-4p.
169. ťuhák obecný (<i>Lanius collurio</i>)	H(D): 1p.	H(D): 2-4p.
170. ťuhák šedý (<i>Lanius excubitor</i>)	-	H(B): 1p., T, P, Z
171. sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)	P, Z	T, P, Z
172. straka obecná (<i>Pica pica</i>)	H(D): 1p.	H(D): 2-4p., P
173. kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	T	H(B), P

Tab. 2: pokračování.**Tab. 2:** continuation.

Druh / Species	Výskyt na lokalitě / Occurrence	
	1961	1993–2006
174. vrána obecná (<i>Corvus corone</i>)	P, Z	H(C): 0-2p., P, Z
175. krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	-	H(B): 0-1p., P, Z
176. havran polní (<i>Corvus frugilegus</i>)	T, Z	T, P, Z
177. špaček obecný (<i>Sturnus vulgaris</i>)	H(D): 1p.	H, T, P
178. vrabec domácí (<i>Passer domesticus</i>)	-	H(D), P, Z
179. vrabec polní (<i>Passer montanus</i>)	H(D): 3p	H(D), P, Z
180. pěnkava obecná (<i>Fringilla coelebs</i>)	Z	H(C), P, Z
181. pěnkava jikavec (<i>F. montifringilla</i>)	-	T, Z
182. zvonohlík obecný (<i>Serinus serinus</i>)	-	H(C): 2-4p., P
183. zvonek zelený (<i>Carduelis chloris</i>)	P, Z	H(C), P, Z
184. stehlík obecný (<i>Carduelis carduelis</i>)	P, Z	H(B), Z
185. čížek lesní (<i>Carduelis spinus</i>)	T, Z	T, Z
186. konopka obecná (<i>C.cannabina</i>)	-	H(B), P, T
187. hýl obecný (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	-	T, Z
188. hýl rudý (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	-	T
189. dlask tlustozobý (<i>C. coccothraustes</i>)	-	H(B), P, Z
190. strnad rákosní (<i>Emberiza schoeniclus</i>)		H(D): 8-13p.
191. strnad obecný (<i>Emberiza citrinella</i>)	H(D): 6p.	H(C), P, Z
192. strnad luční (<i>Miliaria calandra</i>)	H(D): 10p.	H(C): 2M